

ERHVERVSUDDANNELSER 20. marts 2024

Stort sammenfald mellem korte uddannelsesaftaler og udfordringer på erhvervsuddannelserne

ANALYSE

Udarbejdet af

Emilie Damm Klarskov
Analysechef

Sebastian Schwartz
Stud.polit.

I denne analyse har AE i samarbejde med byggefagene kortlagt omfanget af korte uddannelsesaftaler på erhvervsuddannelser og undersøgt, om der er en sammenhæng mellem mange korte uddannelsesaftaler og andre parametre såsom trivsel, skolepraktik og efterfølgende beskæftigelse.

Kontakt

Analysechef

Emilie Damm Klarskov

📞 27 35 85 95

✉️ ead@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Der er sket en kraftig vækst i andelen af korte lærepladsaftaler inden for særligt "Teknologi, byggeri og transport" siden 2008, og denne vækst har været særligt stor inden for flere af byggefagene.
- Kigger man på uddannelserne inden for byggefagene, har flertallet af de nuværende lærlinge været omfattet af en kort aftale i løbet af deres uddannelsestid. Det er som følge af en kraftig vækst inden for byggefagene, hvor der i 2022 var hele 6.719 lærlinge omfattet af en kort lærepladsaftale mod blot 410 lærlinge 15 år tidligere i 2008.
- Byggefagenes uddannelser med en høj andel af korte lærepladsaftaler har blandt andet også en højere andel af elever i skolepraktik, højere frafald og lavere elevtrivsel.

Analysen er lavet i samarbejde med BAT.

Udviklingen i antallet og andelen af korte lærepladsaftaler

Siden 2007 er antallet af korte lærepladsaftaler på erhvervsuddannelserne steget kraftigt. Modsat de ordinære lærepladsaftaler, hvor lærlingen er tilknyttet samme virksomhed gennem hele sin uddannelse, gælder en kort lærepladsaftale kun for et enkelt eller et begrænset antal af praktikforløb i løbet af erhvervsuddannelsen. Den enkelte elev skal altså flere gange i løbet af sin uddannelse gensøge om praktik hos en ny virksomhed.

Figur 1 viser udviklingen i andelen af korte lærepladsaftaler. Over de seneste 20 år er andelen af korte aftaler steget. Stigningen skete først inden for fødevarer, jordbrug og oplevelser, men her er udviklingen dog vendt, og der er færre korte aftaler end i 2008-2012, hvor andelen toppede. Inden for teknologi, byggeri og transport er andelen steget markant i perioden fra 2008 til 2018-2019, hvorefter niveauet har ligget stabilt på knap 20 pct. Omfanget af korte aftaler er lavest inden for omsorg, sundhed og pædagogik.

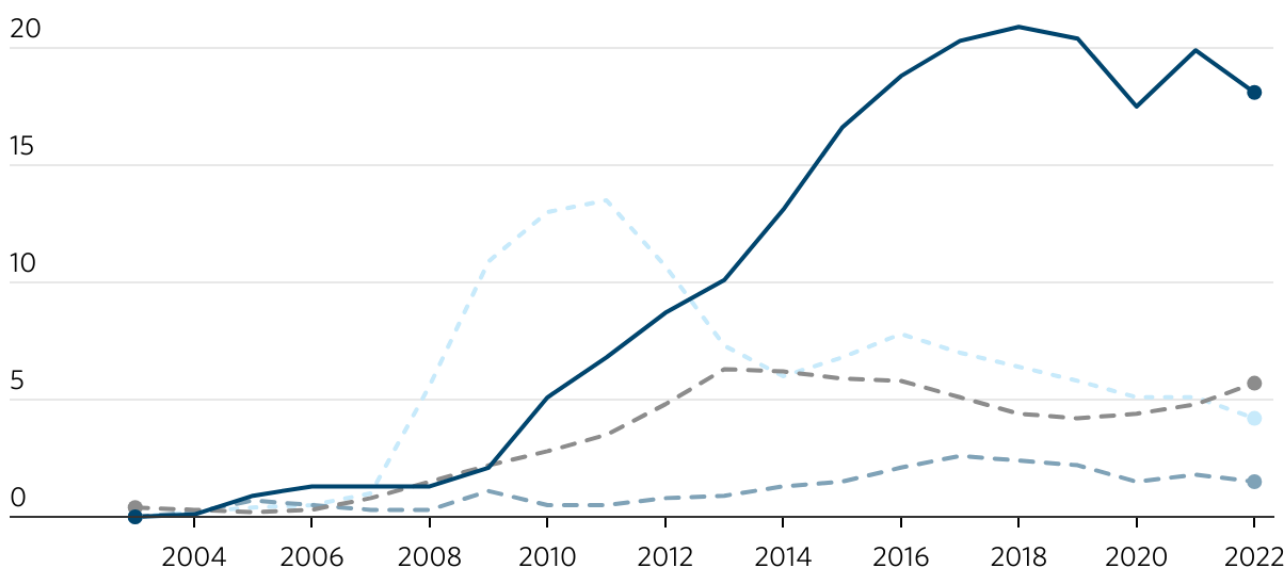
FIGUR 1

Andelen af korte lærepladsaftaler er særligt stor inden for teknologi, byggeri og transport

Figuren viser udviklingen i andelen af korte lærepladsaftaler inden for de overordnede uddannelsesgrupper på erhvervsuddannelsesområdet fra 2003 til 2022.

— Fødevarer, jordbrug og oplevelser — Kontor, handel og forretningsservice — Omsorg, sundhed og pædagogik — Teknologi, byggeri og transport

25 pct.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Uddannelsesstatistik.dk

Tabel 1 viser antallet af korte lærepladsaftaler i 2022 på de enkelte BAT-relevante uddannelser. Det fremgår af Tabel 1, at selvom andelen af korte aftaler inden for teknologi, byggeri og transport samlet er høj, er der markante forskelle inden for hovedgrupperne. Mens bygningssnedkeruddannelsen havde en andel af korte lærepladsaftaler på knap 33 pct., gjaldt det f.eks. kun for 5 pct. af lærepladserne på tagdækkeruddannelsen.

Fordeling af lærepladser 2022

Tabellen viser antallet af lærepladser fordelt på aftaletypen og udvalgte erhversuddannelser inden for Teknologi, byggeri og transport i 2022.

	Ordinær	Kort aftale	Øvrige aftaler	Total	Andel af ordinære aftaler (pct.)	Andel af korte aftaler (pct.)
Anlægsstruktør, bygningsstruktør og brolægger	595	133	337	1.065	55,9	12,5
Bygningsmaler	371	285	311	967	38,4	29,5
Elektriker	2.141	1.362	1.864	5.367	39,9	25,4
Glarmester	26	12	34	72	36,1	16,7
Murer	486	452	560	1.498	32,4	30,2
Skiltetekniker	34	13	25	72	47,2	18,1
Skorstensfejer	46	0	0	46	100,0	0,0
Stenhugger og stentekniker	9	0	0	9	100,0	0,0
Stukkator	0	0	0	0	0,0	0,0
Tagdækker	54	7	71	132	40,9	5,3
Teknisk designer	207	10	122	339	61,1	2,9
Teknisk isolatør	51	0	4	55	92,7	0,0
Tømrere mv.	2.012	2.240	2.763	7.015	28,7	31,9
VVS-energi	993	592	537	2.122	46,8	27,9
Bygningssnedker	121	123	132	376	32,2	32,7
Entreprenør- og landbrugsmaskinuddannelsen	457	26	155	638	71,6	4,1
Film- og tv- produktionsuddannelsen	196	6	33	235	83,4	2,6
Industri teknikeruddannelsen	688	59	231	978	70,3	6,0
Lastvognsmekaniker	236	44	230	510	46,3	8,6
Maskinsnedker	156	32	64	252	61,9	12,7
Mediegrafiker	134	20	145	299	44,8	6,7
Møbelsnedker og orgelbygger	69	48	93	210	32,9	22,9
Personvognsmekaniker	1.151	634	1.305	3.090	37,2	20,5
Procesoperatør	536	0	63	599	89,5	0,0
Smed	1.058	293	651	2.002	52,8	14,6

Yderligere 1 række er ikke vist.

Karakteristika for uddannelser med høj andel af korte lærepladsaftaler

Korte lærepladsaftaler kan være et problem, fordi det besværliggør den enkelte elevs uddannelsesforløb. I denne analyse undersøges det, hvordan korte uddannelsesaftaler samvarierer med en række parametre. Ud fra de tilgængelige data er det ikke muligt at lave en årsagsanalyse, hvor det kan konkluderes, at en stor andel af korte lærepladsaftaler inden for en uddannelse fører til dårligere uddannelseskvalitet.

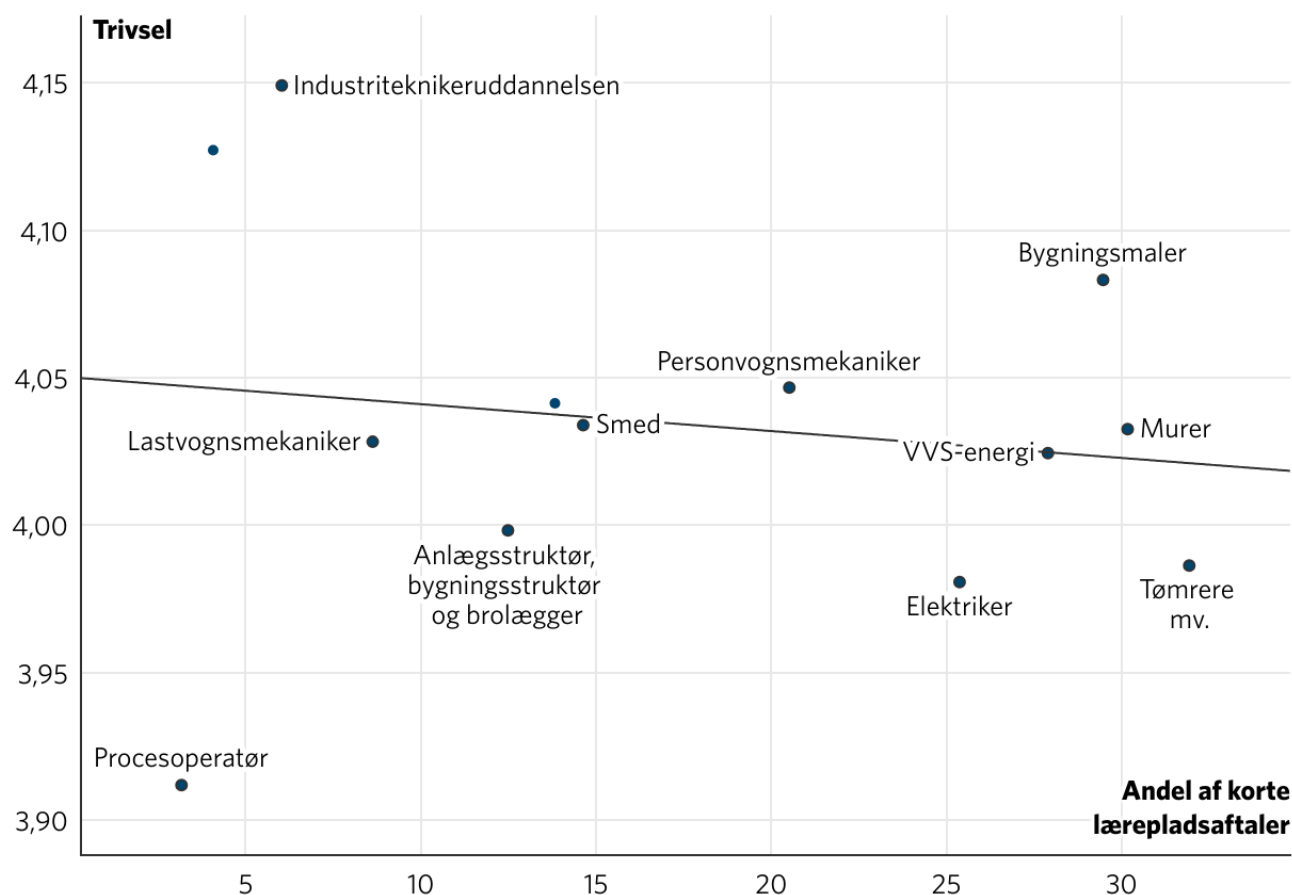
Det er dog muligt at undersøge, om der er en sammenhæng mellem uddannelser med en stor andel af korte lærepladsaftaler og en række parametre, der vurderes som gode indikatorer på, at en uddannelse er god. I analysen vises krydsplots mellem andelen af korte uddannelsesaftaler og de øvrige parametre. I bilaget findes tal for alle parametre for hver enkelt uddannelse.

Trivsel

Figur 2 viser en svag sammenhæng mellem andelen af korte lærepladsaftaler og elevernes trivsel, således at elevtrivslen på en erhvervsuddannelse er dårligere, jo højere en andel af eleverne der har en kort uddannelsesaftale. I kategorien øvrige indgår uddannelser med færre end 400 lærepladsaftaler i 2022.

FIGUR 2

Trivsel

Anm.: Data er fra 2022. Kategorien "Tømrere mv." dækker over Træfagenes Byggeuddannelse.

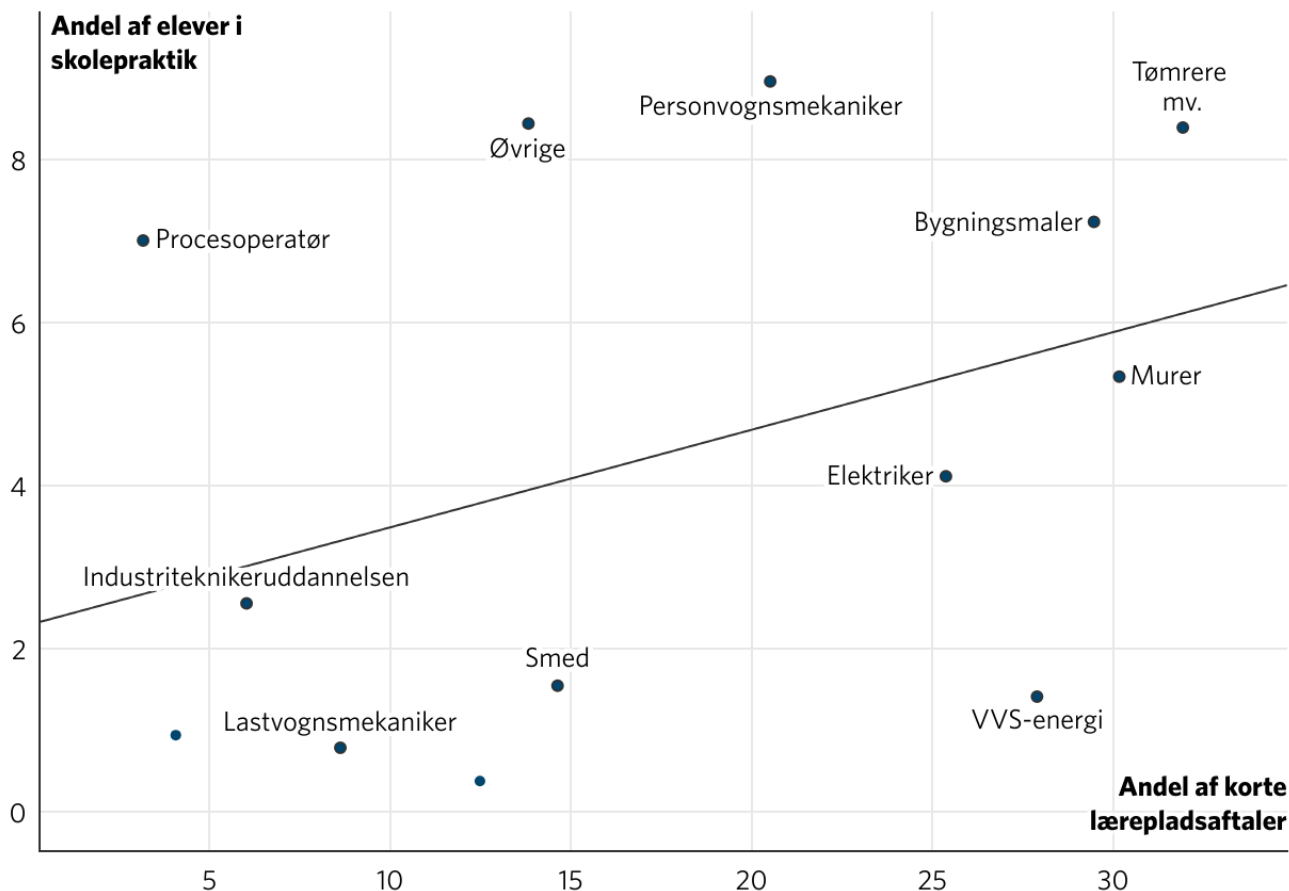
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Uddannelsesstatistik.dk

Skolepraktik

Der er ligeledes en positiv sammenhæng mellem andelen af korte uddannelsesaftaler og andelen af elever i skolepraktik. Det vil sige, at uddannelser med mange korte uddannelsesaftaler også har flere elever i skolepraktik. Det fremgår af Figur 3.

FIGUR 3

Andel af elever i skolepraktik

Anm.: Data er fra 2022. Kategorien "Tømrere mv." dækker over Træfagenes Byggeuddannelse.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Uddannelsesstatistik.dk

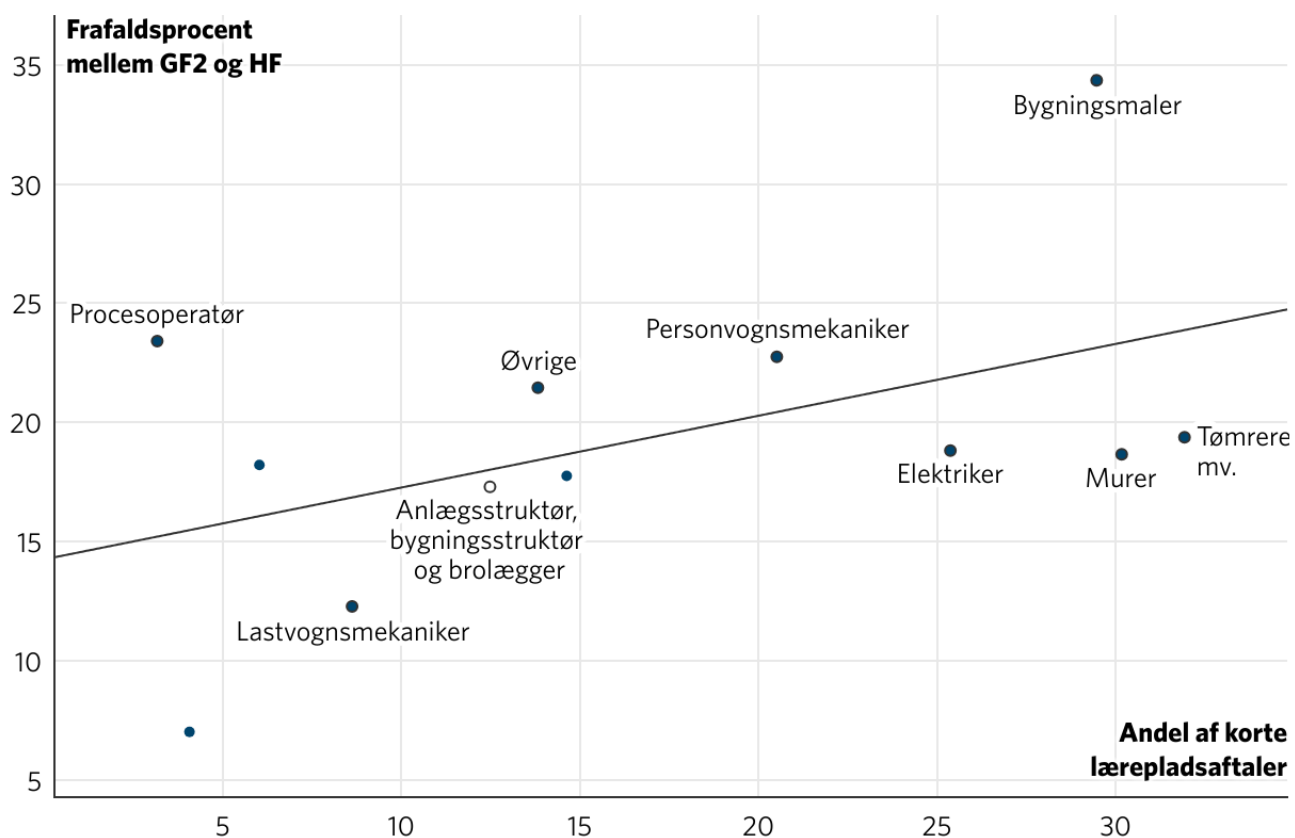
Frafald og gennemførsel

Figur 3A-B viser sammenhængen mellem andelen af korte lærepladsaftaler og hhv. frafald mellem grundforløb 2 og hovedforløb og gennemførsel af hovedforløb. Figurene viser, at uddannelser med en højere andel af korte lærepladsaftaler har større frafald blandt elever mellem grundforløb og hovedforløb og lavere gennemførsel af hovedforløbet.

FIGUR 3A

Frafald mellem grundforløb 2 og hovedforløb

Anlægsstruktør, bygningsstruktør og brolægger

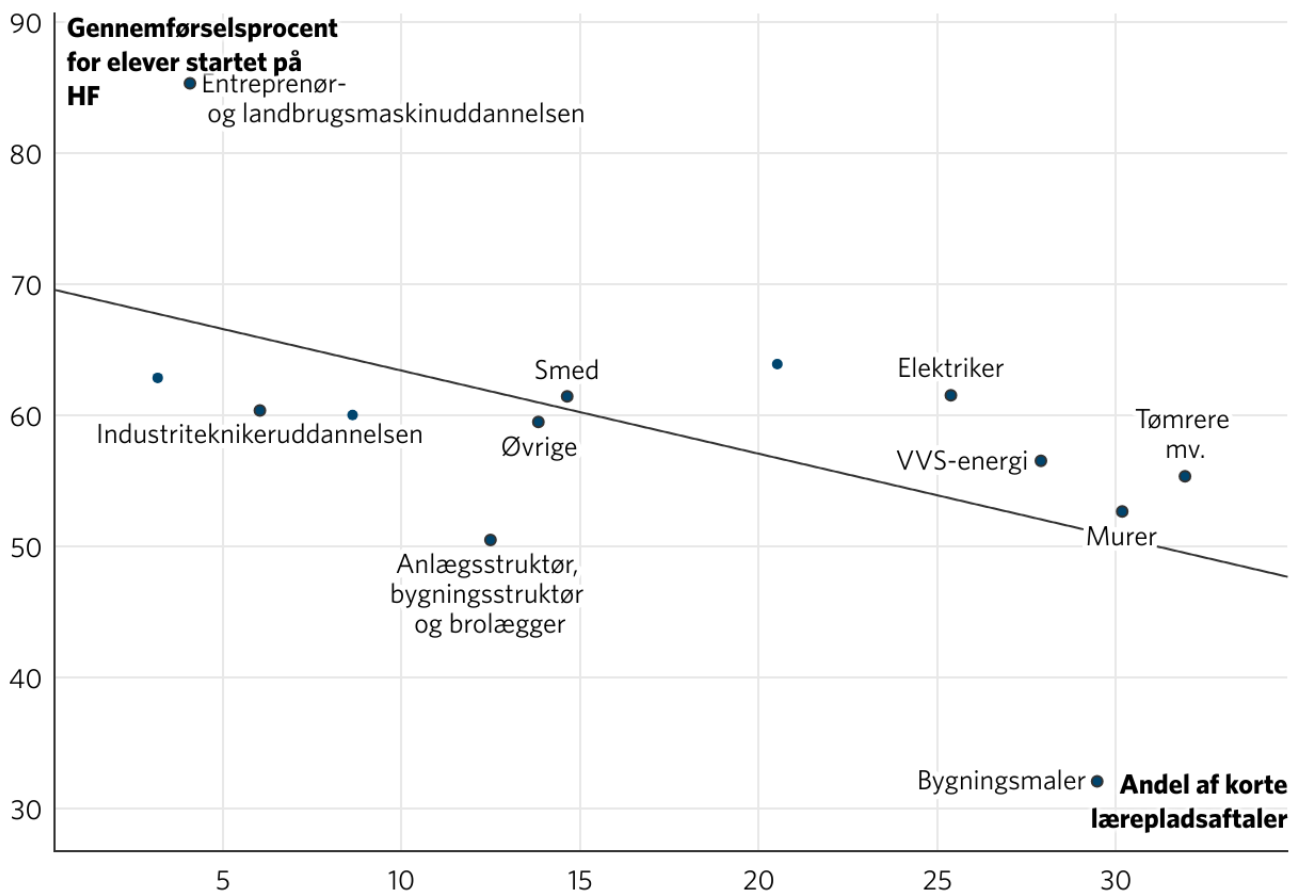

Anm.: Data er fra 2022. Kategorien "Tømrere mv." dækker over Træfagenes Byggeuddannelse.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Uddannelsesstatistik.dk

FIGUR 3B

Gennemførelse for elever, der er startet på hovedforløbet

Anm.: Data er fra 2023. Kategorien "Tømrere mv." dækker over Træfagenes Byggeuddannelse.

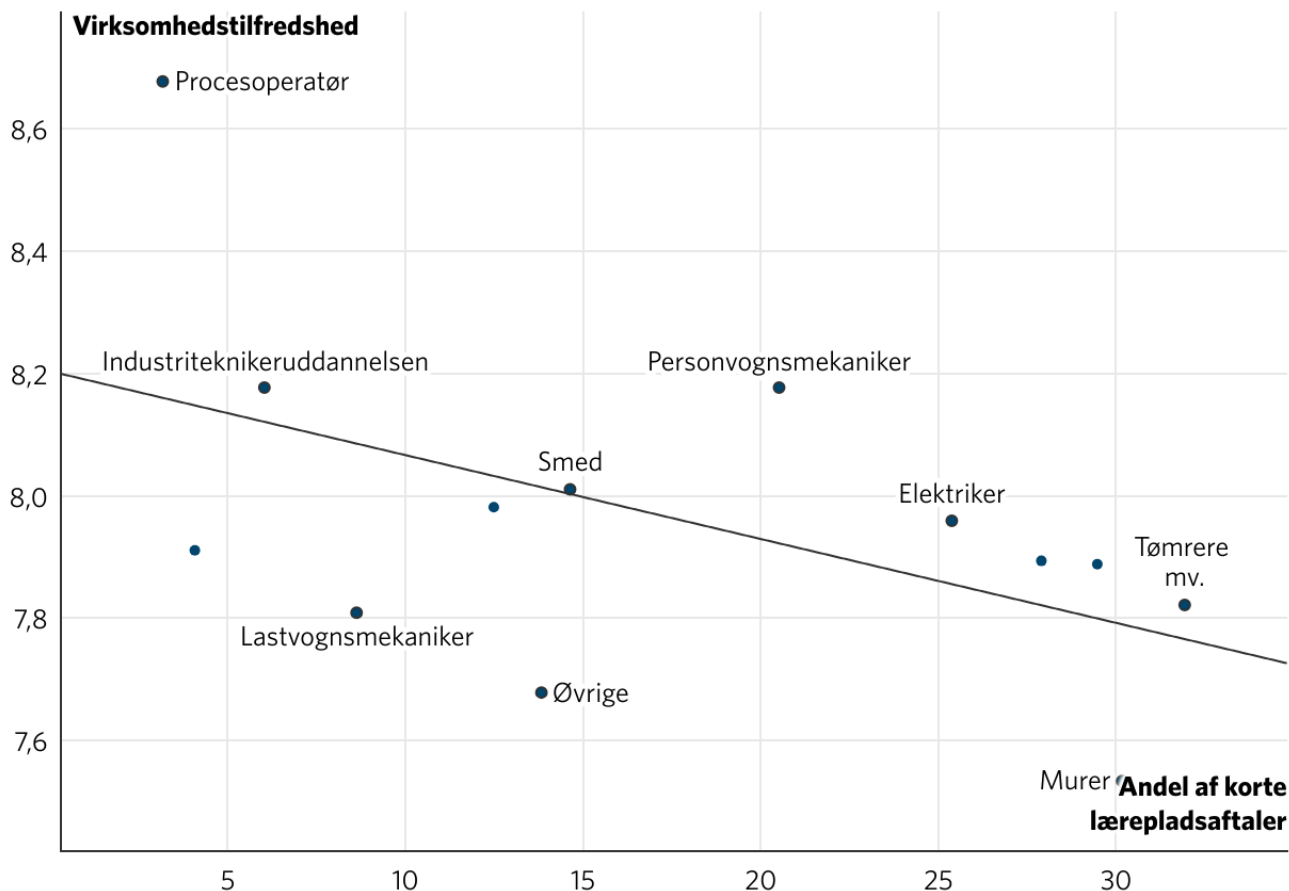
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Uddannelsesstatistik.dk

Virksomhedernes tilfredshed

I uddannelsesstatistikken findes også mål for, hvor tilfredse virksomhederne er med deres lærlinge. Figur 4 viser, at virksomhedernes tilfredshed typisk er lavere på de uddannelser, som har en højere andel af korte lærepladsaftaler.

FIGUR 4

Virkomhedstilfredshed

Anm.: Kategorien "Tømrere mv." dækker over Træfagenes Byggeuddannelse.

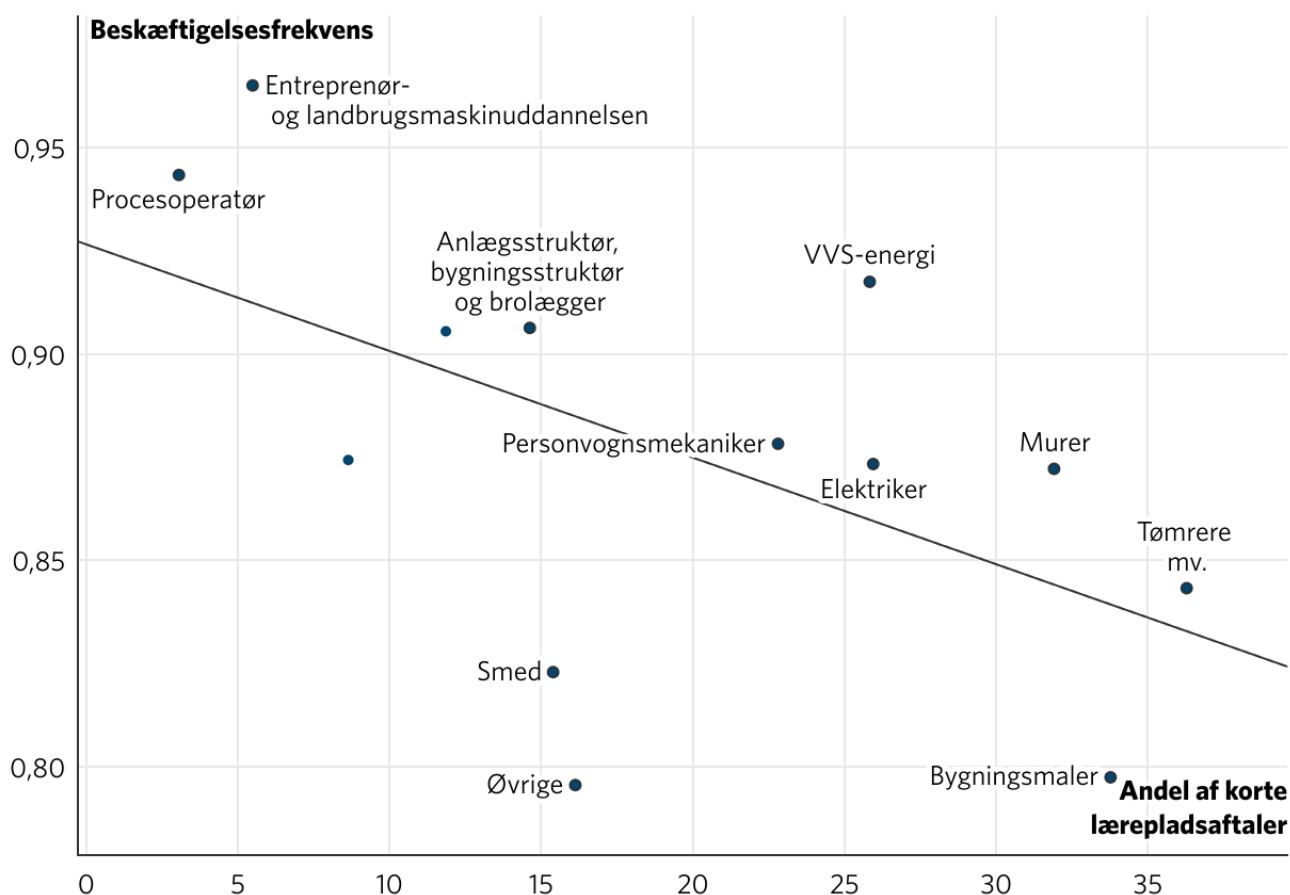
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Uddannelsesstatistik.dk

Beskæftigelsesfrekvens efter endt uddannelse

Endelig har vi undersøgt sammenhængen mellem uddannelser med høj andel korte lærepladsaftaler og elevernes efterfølgende beskæftigelsesfrekvens. Figur 5 viser, at der er en markant lavere beskæftigelsesfrekvens blandt unge, der har en uddannelse inden for et område med en høj andel af korte lærepladsaftaler.

FIGUR 5

Beskæftigelsesfrekvens

Anm.: Data er fra 2021. Kategorien "Tømrere mv." dækker over Træfagenes Byggeuddannelse.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Uddannelsesstatistik.dk

Bilag

Oversigtstabel

Tabellen viser statistik for lærepladsaftaler og kvalitetsindikatorer for en række uddannelser indenfor BAT-kartellets område.

	Andel af korte lærepladsaftaler	Trivsel	Beskæftigelsesfrekvens	s
Anlægsstruktør, bygningsstruktør og brolægger	12,5	4,0	0,9	
Bygningsmaler	29,5	4,1	0,8	
Elektriker	25,4	4,0	0,9	
Glarmester	16,7	3,6	0,9	
Murer	30,2	4,0	0,9	
Skiltetekniker	18,1	4,1	-	
Skorstensfejer	0,0	4,1	-	
Stenhugger og stentekniker	0,0	-	-	
Stukkatør	0,0	-	-	
Tagdækker	5,3	4,1	0,9	
Teknisk designer	2,9	4,1	0,8	
Teknisk isolatør	0,0	4,1	0,9	
Tømrere mv.	31,9	4,0	0,8	
VVS-energi	27,9	4,0	0,9	
Bygningssnedker	32,7	4,0	0,7	
Entreprenør- og landbrugsmaskinuddannelsen	4,1	4,1	1,0	
Film- og tv- produktionsuddannelsen	2,6	4,0	0,8	
Industrieteknikeruddannelsen	6,0	4,1	0,9	
Lastvogsmekaniker	8,6	4,0	0,9	
Maskinesnedker	12,7	4,1	0,8	